

Eva Lindqvist
eva.k.lindqvist@ki.se
Forskargrupp CACTUS

Vägen till att bli användare av teknik
som kognitivt stöd

Vad kan hjälpmedel för kognitivt stöd i
form av teknik betyda för användarna?

Vad kan hjälpmedel för kognitivt stöd
betyda?

- Sparar tid och möda, ökad effektivitet
 - *Slippa leta*
 - *Slippa kolla en gång till*

3

Vad kan hjälpmedel för kognitivt stöd
betyda?

- Sparar tid och möda, ökad effektivitet
- **Stress och oro minskar**
- **Trygghet och säkerhet ökar**
 - *Slippa undra*

4

Vad kan hjälpmedel för kognitivt stöd
betyda?

- Sparar tid och möda, ökad effektivitet
- Stress och oro minskar
- Trygghet och säkerhet ökar
- **Känslan av att ha kontroll ökar**
 - *veta att jag kan, att jag har ett sätt att klara av det*

5

Fyra viktiga vägval då man bli
användare

Lindqvist, Nygård, Borell. (2013). Significant junctures on the way towards becoming a user of assistive technology in Alzheimer's disease. *Scandinavian journal of occupational therapy*, 20,386-396.

Syfte:

- Ett syfte i studien var att beskriva *hur personer med tidig Alzheimer blev användare av hjälpmedel*

7

Metod:

- En interventionsstudie
- 6 månaders test av hjälpmedel
- Elektroniska hjälpmedel deltagaren såg behov av och ville prova
- Tio personer med Alzheimers sjukdom som *hade vetskap om sina kognitiva svårigheter*

8

Metod:

Inledande kartläggning Tillhandahållande 6 månaders prövning

Intervjuer

- Vardagsaktiviteter
- Upplevda svårigheter
- Prioriteringar och önskemål

Beslut

- Val av hjälpmedel
- Hjälpmedlets utformning

- Installation
- Anpassning
- Introduktion
- Träning

Intervjuer

Vid 1, 3 och 6 månader

- Hur man använder hjälpmedlen
- Hur man upplever användandet av hjälpmedlen

9

10

Fyra viktiga vägval då man bli användare
Resultat och tankar om resultat

- Beskrivning av vägvalen
- Vad kan man göra som professionell?
- Exempel från en användare i studien

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Vägval...

- Kom i samma ordning för alla deltagare
- Gjordes med mycket olika mellanrum i tid för olika personer
- Var inte slutgiltiga

11

Ella, 57

- Bor med sin make och barn i övre tonåren i en lägenhet
- Sjukskriven, jobbar annars på kontor
- Motionerar, träffar vänner o arbetskamrater, sköter hemmet
- Cyklar helst

13

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Fatta beslutet att använda hjälpmedlet som stöd

Möjligheten att bli användare ökade när:

- Uppgiften som skulle stödjas var högt värderad för användaren
- Hjm skulle avhjälpa något som sågs som ett problem av användaren

14

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Fatta beslutet att använda hjälpmedlet som stöd

Möjligheten att bli användare ökade när:

- Uppgiften som skulle stödjas var högt värderad för användaren
- Hjm skulle avhjälpa något som ansågs svårt av användaren

Att identifiera motiven till varför den kommande användaren vill ha stöd

15

Ella, 57

- *Mål: att vara säker på att allt är avstängt då hon är ute, så att man hon fokusera på det hon gör just då, tex vänner.*
- *Orsak: Minska sin stress och oro*

16

Ella, 57

17

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Skapa rutiner som passar användningen av hjälpmedlet

Möjligheten att bli användare ökade när:

- När användaren var bestämd på att ändra sina rutiner
- Anhöriga tog aktiv del i skapandet av rutiner

18

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Skapa rutiner som passar användningen av hjälpmedlet

Möjligheten att bli användare ökade när:

- När användaren var bestämd på att ändra sina rutiner
- Anhöriga tog aktiv del i skapandet av rutiner

Att anpassa hjälpmedlet till personens aktiviteter, miljö och förmåga i samarbete med denne och anhöriga

19

Ella, 57

- Skapade en rutin för att ladda brickan
- Ändrade sitt sätt att kontrollera prylar i hemmet
- Slutade gå tillbaka efter att hon gått ut

20

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Känna tillit till hjälpmedlet

Möjligheten att bli användare ökade när:

- Användaren kunde förutse hjälpmedlets agerande
- Hjälpmedlet inte krånglade

21

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Känna tillit till hjälpmedlet

Möjligheten att bli användare ökade när:

- Användaren kunde förutse hjälpmedlets agerande
- Hjälpmedlet inte krånglade

Att så långt det går se till att hjälpmedlet är förutsägbart och att det finns en plan då det krånglar

22

Ella, 57

- Vetskapen att hon alltid kunde ta upp och titta på sin nyckelbricka gjorde Ella lugn

23

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Känna att man är kapabel

En framväxande känsla av att ha kontroll

Möjligheten att bli användare ökade när:

- De tre tidigare vägvalen hade genomförts
- Användningen av hjälpmedlet innebar en positiv förändring

24

 Karolinska
Institutet

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Känna att man är kapabel

En framväxande känsla av att ha kontroll

Möjligheten att bli användare ökade när:

- De tre tidigare vägvalen hade genomförts
- Användningen av hjälpmedlet innebar en positiv förändring

Att följa upp över tid: Förmåga, motiv till att man vill anv stödet, miljö, vanor och hjälpmedel kan förändras

Ella, 57

- *En känsla att nästan kunna klara sig utan, men ändå inte våga det*

..... men det är den där tryggheten, för jag vet att jag kan ta fram den (nyckelbrickan) när som helst...

 Karolinska
Institutet

Fyra viktiga vägval då man blir användare

Vägval:

- Fatta beslutet
- Skapa rutiner
- Känna tillit
- Känna att man är kapabel

Viktigt!

- Kunskap om motiven till varför man vill ha stöd - en nödvändighet för individuella lösningar och uppföljning
- Anhörigas motivation och förmåga kan - men behöver inte - vara avgörande för användning
- Opålitliga hjälpmedel kan rasera allt som har byggts upp...
- Hjälpmedlet måste testas, anpassas och följas upp i användarens vardagsmiljö

 Karolinska
Institutet

TACK!
Eva.k.lindqvist@ki.se